

BEHOREND BIJ COLLEGENOTA VAN
Ruimte

DATUM
26-8-14

CORRESPONDENTIENUMMER

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines econcipieerd:
- GGD
 - Bevoegd gezag Wet bodembescherming (Wbb); team vergunnen
 - Beheerder openbare ruimte; team beheer en wonen
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met wethouder van Grootheest op 14-7-14

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)

Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer (Ggb) Maastricht-Oost

1. Aanleiding.

Aanleiding voor dit voorstel is de aanwezigheid van meerdere omvangrijke (grootschalige, deels overlappende) grondwaterverontreinigingen waarvan de gemeente Maastricht probleemhouder is. Dat wil zeggen dat de gemeente (organisatorisch, juridisch en financieel) verantwoordelijk is voor het saneren/beheren van deze verontreinigingen. Daarnaast spelen er diverse maatschappelijke ontwikkelingen (zoals bodemenergiesystemen en bouwputbemalingen) waardoor het treffen van maatregelen om verspreiding van deze verontreinigingen te voorkomen noodzakelijk is .

Exact onderzoek naar de omvang van de separate gevallen van verontreinigingen en de sanering ervan is technisch en financieel onmogelijk. Het grondwater beweegt van nature van het Hoogterras ten oosten van Maastricht naar het Laagterras richting de Maas, die het water vervolgens afvoert. Elk op zich gewenste ingreep (bodemenergiesystemen en bouwputbemalingen) kan invloed uitoefenen op de beweging van het grondwater en de daarin aanwezige verontreinigingen. Gebiedsgericht grondwaterbeheer is een oplossing voor deze gebieden waar meerdere belangen spelen en waar een gevalsbenadering geen oplossing biedt.

Het ligt voor de hand dat de gemeente Maastricht, mede vanuit haar rol als verantwoordelijke voor de grootschalige grondwaterverontreinigingen en voor de openbare ruimte, optreedt als gebiedsbeheerder. Deze rol is eveneens een goede basis om de regierol over de (complexe) ondergrond verder uit te bouwen en te verankeren.

Met deze nota wordt uw college voorgesteld het op 18-02-2014 vastgestelde ontwerpbesluit definitief te maken. Er is een zienswijze naar aanleiding van het ontwerpbesluit ingediend. In de bijlage bij dit besluit zijn de zienswijzen overwogen. De zienswijze leidt niet tot een wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit. Het voorstel is om het definitieve besluit overeenkomstig het ontwerpbesluit vast te stellen.

2. Relatie met bestaand beleid.

1. De **Wet Bodembescherming (Wbb)** geeft de wettelijke basis voor het instellen van een gebiedsaanpak.
2. Bij besluiten in het kader van de Wet bodembescherming moet het bevoegde gezag rekening houden met de bepalingen uit de **Kaderrichtlijn Water (KRW)** en de **Grondwaterrichtlijn (GWR)**. In het gebiedsplan worden de risico's, het milieurendement en de kosten goed onderbouwd, alsmede worden kaders gegeven voor monitoring van het grondwaterlichaam. Hiermee voldoet de aanpak aan de Nederlandse invulling van de KRW/GWR.
3. De meeste van de grondwaterverontreinigingen in het beheergebied zijn zogenaamde spoedlocaties. Indien er sprake is van risico's voor de gezondheid zal sanering zondermeer moeten plaatsvinden. Deze locaties zijn allemaal geïnventariseerd en worden voor 2015 gesaneerd conform het **Convenant aanpak spoedlocaties**, dat de gemeente via de VNG met het Rijk heeft gesloten. Indien de risico's voor de gezondheid zijn weggenomen (voor zover aanwezig) blijven nog grootschalige grondwaterverontreinigingen achter. Vanwege de omvang van deze verontreinigingen is, ondanks dat aanwezige risico's voor de gezondheid zijn weggenomen, sprake van een zogenaamde spoedlocatie. Door implementatie van het Ggb worden spoedlocaties beheerst. In de **programmabegroting van 2012** (blz. 111) van de gemeente Maastricht is dat als doel opgenomen.
4. In de **Structuurvisie Maastricht 2030** (Raadsbesluit d.d. 29 mei 2012) is aangegeven dat de grootschalige grondwaterverontreinigingen leiden tot het stellen van randvoorwaarden, extra maatregelen en voorzieningen. Hierdoor kunnen initiatieven tot gebiedsontwikkeling minder kansrijk worden. Door het vaststellen van het Ggb zijn bepaalde maatregelen niet meer noodzakelijk en zijn er minder belemmeringen voor het realiseren van een initiatief.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Indien geen gebiedsgericht grondwaterbeheer (GGb) wordt gerealiseerd dan zal voor elk separaat geval van grondwaterverontreiniging bodemonderzoek, sanering en/of beheer moeten plaatsvinden. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat een gevalsgerichte benadering voor een aantal van deze verontreinigingen geen efficiënte keuze is voor de aanpak van de grondwaterverontreinigingen en het wegnemen van het verspreidingsrisico in het gebied. Deels overlappen de grondwaterverontreinigingen elkaar, hetgeen de individuele aanpak van de verontreiniging complex maakt, waardoor ruimtelijke ontwikkelingen minder kansrijk worden.

Het gebiedgericht grondwaterbeheer onderstreept dat op **korte termijn** (eind 2015) locaties met risico's voor de gezondheid worden aangepakt. Daarnaast beoogt het GGb dat buiten het beheergebied geen onacceptabele verspreiding van de grondwaterverontreinigingen zal optreden en ruimtelijke ontwikkelingen worden gefaciliteerd.

De doelstelling voor de **middellange termijn** is een grondwaterkwaliteitsverbetering. De termijn waarbinnen dit haalbaar is, is mede afhankelijk van de haalbaarheid, doelmatigheid en kosteneffectiviteit van mogelijke ingrepen. De ingrepen die hierbij het meest effectief worden geacht betreffen vrachtverwijdering middels de aanpak van de bronlocaties. Door het wegnemen van de bron wordt het grondwater niet langer negatief beïnvloed.

Bij toepassing van maatregelen op de korte- of middellange termijn dient steeds te worden afgewogen of het niet doelmatiger is om terug te vallen op maatregelen voor de langere termijn, die in de regel extensiever zijn en meer kosteneffectief. Zicht op mogelijke nieuwe technologie en de

vooruitzichten van eventuele kwaliteitsverbetering van het grondwater in de loop van de tijd zijn aspecten die hierbij een rol spelen.

De doelstelling voor de **lange termijn** (meerdere decennia) is bereikt als de volgende activiteiten niet meer nodig zijn of geen toegevoegde waarde hebben voor de gebiedsdoelstelling:

- Monitoring grondwaterkwaliteit met het oogmerk om de gebiedsgrenzen te bewaken of te besluiten faalmaatregelen toe te passen;
- Gebruiksbeperkingen (bijvoorbeeld kan onttrokken grondwater zonder zuivering worden geloosd op het riool of worden geïnfilteerd);
- Sturing op kansrijke functiecombinaties om een grondwaterkwaliteitsverbetering mogelijk te maken.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

De doelstelling van de gebiedsaanpak van de grondwaterverontreinigingen is een gebalanceerde mix van beschermen, verbeteren en benutten.

Beschermen

De bescherming van de kwaliteit van het grondwater wordt gerealiseerd door (horizontale en verticale) fysieke grenzen te stellen aan de verspreiding van verontreinigende stoffen. Dit wordt de systeemgrens genoemd. Hiertoe dient een grens te worden aangewezen waar de verontreinigingen dienen binnen te blijven. Door middel van monitoring wordt deze grens bewaakt. De focus ligt op het mogelijk maken van bestaande en beoogde functies en in meer algemene zin de bescherming van de grondwaterkwaliteit van het 1^e en 2^e watervoerende pakket. Daarnaast dienen humane risico's te worden voorkomen of opgeheven.

Verbeteren

Met kosteneffectieve inspanningen zal op langere termijn een trendomkeer worden gerealiseerd in de grondwaterkwaliteit. Deze trendomkeer treedt met name op door het saneren van de bronnen van de verontreinigingen. Vrachtverwijdering wordt niet alleen nagestreefd om aan de regels van de KRW te voldoen maar ook om de wens van de gemeente Maastricht naar een verbeterde leefomgeving toe te werken waarbij de kwaliteit van het grondwater steeds minder een belemmering oplevert.

Benutten

Gebruik maken van de ondergrond voor binnenstedelijke dynamiek. Denk hierbij aan het faciliteren van duurzaam gebruik van het grondwater (bodemenergiesystemen), bouwputbemalingen bij gebiedsontwikkeling, grondwaterwinningen voor industrieel gebruik en onderhoudswerkzaamheden aan bijvoorbeeld rioleringen. Stagnatie van de werkzaamheden en hoge kosten dienen hierbij te worden beperkt door alleen die eisen aan het werk te stellen die vanuit de 'bescherming' en zo mogelijk 'verbetering' noodzakelijk zijn.

5. Personeel & Organisatie.

N.v.t.

6. Informatie en automatisering.

N.v.t.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

De werkzaamheden welke noodzakelijk zijn voor het Ggb zullen overeenkomstig het gemeentelijk beleid worden aanbesteed.

8. Beheersparagraaf IBOR.

Indien binnen of direct buiten het beheergebied van het Ggb werkzaamheden worden verricht of ontwikkelingen gaan plaatsvinden waarbij sprake is van grondwateronttrekkingen zal rekening moeten worden gehouden met de voorwaarden/mogelijkheden van het gebiedsplan Ggb. Er dient afstemming plaats te vinden met de gebiedsbeheerder.

9. Financiën

Het Ggb is er op gebaseerd dat de gemeente (Beleid en Ontwikkeling) als gebiedsbeheerder de toekomstige verplichtingen voor de monitoring van het grondwater en de kosten van mogelijke maatregelen (ter voorkoming van risico's) voor haar rekening neemt.

De kosten voor de aanleg van het monitoringsnetwerk en het monitoren bedragen:

- Aanleg monitoringsnetwerk in 2014 ca. € 25.000,00 excl. btw;
- Monitoring periode 2014-2019 ca. € 11.000,00 excl. btw per jaar;
- Monitoring vanaf 2020 en verder ca. € 11.000,00 excl. btw per jaar 2 jaar.

Dekking van de kosten (initieel en structureel) is voorzien in het budget "uitvoeringsprogramma bodem" 570142006.

Voor eventuele te treffen sanerende maatregelen wordt geen bedrag gereserveerd. Het is immers niet te voorspellen wanneer en welke maatregelen nodig zijn. De kans dat de maatregelen nodig zijn wordt uiterst gering geacht.

10. Voorstel.

Voorgesteld wordt om te beslissen tot het:

1. Overwegen van de schriftelijke zienswijze, ingekomen d.d. 11-4-2014, nader mondeling toegelicht d.d. 23-05-2014.
2. Vaststellen van het gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer Maastricht-Oost, zoals bij dit voorstel gevoegd.
3. Uitvoeren van beheerstaken binnen de begrenzing van het in het bijgevoegde plan aangewezen gebied door de gemeente/Beleid en Ontwikkeling.
4. Uitwerken van een regeling voor deelname door initiatiefnemers van een tijdelijke of permanente bemaling en deze te mandateren aan de manager Ruimte.
5. Uitwerken van een afkoopregeling ten behoeve van derden, zodra een geval van grondwaterverontreiniging zich voordoet en deze afkoopregeling bij afzonderlijke nota aan uw college ter besluitvorming voor te leggen.

11. Vervolg / Planning.

Uitvoering

In het eerste jaar na vaststelling van het gebiedsplan Ggb zal het grondwatermonitoringssysteem worden geplaatst en periodieke controle van de grondwaterkwaliteit plaatsvinden.

Evaluatie

5 jaar na het vaststellen van het gebiedsplan Ggb zal een evaluatie worden verricht t.a.v. de monitoringsgegevens, evt. bedreiging van de systeemgrens, nut/noodzaak tot het treffen van extra sanerende maatregelen en evt. herijking van de monitoring.

Vervolgstappen

Een deelnameregeling voor korte of langdurige bemalingen (bouwput of BE-systemen) en een afkoopregeling voor overname van verontreiniging van derden door de gemeente als gebiedsbeheerder van het Ggb is een nadere uitwerking nodig. De afkoopregeling heeft een grote(re) financiële impact dan de deelnameregeling. Van de afkoopregeling volgt een afzonderlijk collegevoorstel. Van de deelnameregeling wordt voorgesteld om deze te mandateren aan de manager Ruimte.